

NORSK
VINDKRAFT
FORENING

VI FREMMER NY
NORSK
FORNYBAR ENERGI

NORWEA.NO

Olje- og energidepartementet
PB 8148 Dep.
0033 Oslo
Oversendt elektronisk

NORWEA
Wergelandsveien 23B
0167 Oslo

Oslo, 31.10.2019

NORWEA takker for muligheten til å komme med innspill til denne viktige prosessen. Vi vil samtidig berømme både NVE og OED for et godt arbeid i en etter hvert lang prosess.

Vi har i vårt høringsvar utelatt enkelte problemstillinger som relaterer til denne høringen, men som ikke er et direkte omtalt i høringsbrevet; herunder behovet for en overordnet sektor-plan for havbasert vindkraft, samt enkelte avklaringer rundt kommersielle rammevilkår. Vi ser frem til en fremtidig dialog med Departementet om disse sakene.

Vi påpeker samtidig at vi mener at det er nødvendig at de vurderingene som gjøres i forbindelse med denne høringen ses i sammenheng med behovet for et bredere næringspolitisk rammeverk for havbasert vindkraft i Norge.

Innledning

Vi ønsker å understreke at det haster å få på plass et overordnet regelverk som gir mulighet for å begynne utviklingen av prosjekter for havbasert vindkraft i Norge. Vi mener det bør utformes en plan for utvikling av havbasert vindkraft i Norge, men at et løp for å definere de kommersielle betingelsene for havbasert vindkraft bør skje i parallell med avklaringen av de spørsmålene som reises i denne høringen. Det er viktig at forskriften og konsesjonssystemet utformes på en måte som er kompatibel med både kommersielle og prekommersielle prosjekter.

Utgangspunktet for utbygging av havbasert vindkraft i Norge på kort og mellomlang sikt er industriell utvikling og omstilling med mål om å generere eksportverdier i form av teknologi og løsninger. Det er vist gjennom en rekke uttalelser fra enkeltaktører og synliggjort i utredninger at et hjemmemarked for havbasert vindkraft kan være avgjørende for leverandørindustriens muligheter i det internasjonale markedet for havbasert vindkraft. Utviklingen av havbasert vindkraft i Norge bør reflektere at utviklingen ellers i verden går fort. Dersom man skal gjøre alvor av å bruke et norsk hjemmemarked som et springbrett til eksportkontrakter for norske selskaper bør det bygge på en strategisk tilnærming som tar siktemål på å realisere prosjekter med et volum som er nødvendig for å gi sysselsettings- og verdiskapingseffekter over hele landet.

Det er viktig at myndighetene i det fortsatte arbeidet med havbasert kraftproduksjon skiller klart mellom den kraftproduksjonskapasiteten vi bygger for næringsutvikling, og den kraftproduksjonskapasiteten vi bygger som innsatsfaktor for vekst og omstilling i industri og næringsliv. Per i dag leverer landbasert vindkraft og vannkraft i det norske kraftsystemet subsidiefri fornybar kraft til forbrukere og næringsliv – og ny kapasitet på land er realiserbar i et tidsperspektiv som ivaretar konkurransekraften for norsk industri og gir muligheter for storstilt elektrifisering innenfor de tidsfristene som gis av Klimaloven. Samtidig må forskriften og konsesjonssystemet som nå utformes ta høyde for en fremtidig situasjon der fornybar kraft produsert i havområdene kan få vesentlig betydning som innsatsfaktor både på land og i annen havbasert næring.

Det tar tid å bygge et godt regulatorisk rammeverk – derfor må det være en ambisjon å få fortgang i arbeidet med de brede rammene under havenergilova. Vi mener også det er viktig at utviklere i størst mulig grad har kontroll med utviklingen, og at det i minst mulig grad legges føringer på utformingen av enkeltinstallasjoner. Gjennom utvikling av prosjekter i tidligfase vil myndighetene få input på de tekniske og finansielle realitetene rundt utbygging av havbasert vindkraft i Norge.

Denne vurderingen er bakgrunnen for våre innspill både om utformingen av konsesjonssystemet, og våre vurderinger rundt hvor vidt det er tjenlig å legge føringer for bruk av områdene på bakgrunn av denne høringsrunden og den strategiske konsekvensutredningen fra 2012.

NORWEAs hørings svar har utgangspunkt i følgende hovedargument:

- Det må skilles klart på den kapasiteten som bygges for å levere kraft til omstillingen av samfunnet, og den den kapasiteten som bygges med utgangspunkt i næringsutvikling og teknologiekspert
- Områdene som omtales i høringsbrevet gir til sammen en god totalitet, og bør åpnes sammen
- Metoden og grunnlaget for åpning av områder bør revideres etter denne runden
- Konsesjonssystemet må ivareta statens rolle som grunneier til havs, samt bidra til å sikre fremgang i konsesjonsgitte prosjekt
- Konsesjonssystemets innretning må gi rom for å utforske ulike forretningsmodeller og utnytte muligheter som gis av utviklingen i det internasjonale markedet

Om åpning av områder for fornybar energiproduksjon til havs

1. Om den strategiske konsekvensutredningen

Den strategiske konsekvensutredningen gir et godt overordnet bilde av de utredede arealene, og gir etter NORWEAs syn tilstrekkelig bakgrunn for utpekingen av områder for åpning i denne runden. Imidlertid er det iboende svakheter ved denne typen overordnede kartleggingsøvelser som bør hensyntas både i forvaltningen av områdene som åpnes i denne runden, og i vurderingen av hvilken rolle konsekvensutredningen fra 2012 skal ha for fremtidig arealåpning.

Etter NORWEAs syn er de prosjektspesifikke antagelsene som gjøres i den strategiske konsekvensutredningen i mange henseende lite relevante – for eksempel vil antagelsene om årlig produksjon og arealbruk pr. MW være lite aktuelle for de prosjektene som realiseres. Dette momentet bør hensyntas når man vurderer vekten av prosjektspesifikke konsekvensutredninger og konsesjonsprosess versus føringer for prosjektområdene, ref. omtale i høringsbrevet pkt. 3.

Det ble gjort en grundig jobb med den strategiske konsekvensutredningen, men forutsetningene for havbasert vindkraft har endret seg mye siden 2012. NORWEA mener vi det i forlengelsen av den

første runden med åpning av områder bør utarbeides et system for revidering av den strategiske konsekvensutredningen, eller annen revidering av grunnlaget for åpning av områder i fremtiden. NORWEA mener den strategiske konsekvensutredningen er tilstrekkelig egnet som underlag for åpning av de første områdene for havbasert vindkraft.

2. Forslag om åpning av områder

NORWEA støtter Departementets vurdering av at det ikke vil være riktig å begrense områdenes størrelse utfra hensynet til enkeltinteresser. Samtidig oppfordrer vi Departementet til å være varsomme med å legge føringer for de relevante områdene før man har fått noen reelle muligheter til å se hvordan og på hvilken skala havbasert vindkraft i norske farvann kan komme til å se ut.

Vi har fått innspill fra relevante selskaper på at enkeltprosjekter ikke bør være mindre enn 500MW, og at enkeltprosjekter i størrelsesorden 1000MW kan være nødvendig for å oppnå vesentlige skalafordeler. Det er opp til aktørene å utvikle prosjekter og søke om konsesjon, men sett i sammenheng med størrelsen på områdene som er foreslått åpnet er det naturlig at denne vurderingen gis vekt i Departementets vurderinger rundt føringer for utbygging i områdene før konkrete sonderinger rundt prosjekter har kommet i gang.

Etter NORWEAs syn er det både viktig og relevant å bruke denne høringen til å avdekke mulige sektorkonflikter i områdene. Samtidig taler to hensyn for at man bør være forsiktige med å legge føringer for bruken av områdene utfra det overordnede kunnskapsgrunnlaget som foreligger i dag: Ressursgrunnlaget og tilgangen til avtagere for kraft er de viktigste faktorene for å oppnå effektiv arealutnyttelse også for havbasert vindkraft, aktørene selv bør gis mulighet til å finne disse. For det andre vil man både gjennom prosjektspesifikke konsekvensutredninger i Norge og gjennom erfaringer fra den pågående utbyggingen av havbasert vindkraft i landene rundt oss skaffe et bedre grunnlag for å gjøre avveininger mellom sektorinteressene enn det man har hatt til i dag.

NORWEA deler Departementets vurdering av at det må gjøres en nærmere vurdering av praktiske problemstillingene rundt stedbundne ressurser omtalt i høringsbrevet pkt. 3.3. Vi advarer imidlertid mot at denne vurderingen gjøres på en måte der åpningen av områder kan ses på som en prevurdering av interessekonflikter på en nær prosjektspesifikk skala. Til dette er ikke det resterende grunnlaget for åpning av områder egnet, ref. høringsvaret pkt. 4.

NORWEA imøteser en klargjøring av de juridiske og praktiske problemstillingene som kan oppstå dersom vindkraftanlegg skal etableres i områder med petroleumsvirksomhet, men advarer mot å gjøre prosjektspesifikke avveininger i denne runden. Med samme begrunnelse mener NORWEA det vil være u hensiktsmessig å begrense områdenes størrelse utfra enkelthensyn før de prosjektspesifikke utredningene kan komme i gang.

3. Om områdene

NORWEAs oppfatning er at de tre områdene som er foreslått åpnet til sammen gir et godt utgangspunkt for utforskning av forretningsmuligheter for havbasert vindkraft. De tre områdene preges av å ha forskjellige karaktrestikker: Sandskallen-Sørøya Nord gir mulighet for utforskning av løsninger for fremtidig elektrifisering av installasjoner i nordområdene, Utsira Nord er en god lokasjon for tilknytning til fastlandet i et nettpunkt med kapasitet i et underskuddsområde. Sørlige Nordsjø II har de beste tekniske forutsetningene for kostnadseffektiv utbygging i stor skala, og ligger nært mulige eksportmarkeder. Slik NORWEA ser det representer dermed de tre område til sammen en god totalitet.

Fra samtaler med nasjonale og internasjonale aktører vet vi at det finnes interesse for å utvikle prosjekter i Sørlege Nordsjø II. Etter NORWEAs syn vil en utsettelse av åpning av dette området sende uheldige signaler til utviklere og kunne føre til en utsettelse av utviklingen av kommersielt lønnsomme prosjekter. En utsettelse vil være uheldig både i et bedrifts- og samfunnsøkonomisk perspektiv.

Samtidig gir de gode tekniske forutsetningene i Sørlege Nordsjø koblet med en uavklart situasjon rundt de kommersielle betingelsene at vi ser blokkering av areal i Søndre Nordsjø II som en aktuell utfordring. Dermed må det i utformingen av forskriften og konsesjonssystemet ligge inne incentiver for å gjennomføre utbygging der konsesjon gis. Dette mener vi kan håndteres gjennom innretninger i konsesjonssystemet (se vedlegg 1).

NORWEA har ingen merknader til at områdene Utsira Nord og Sandskallen-Sørøya Nord foreslås åpnet nå. NORWEA mener at de tre områdene til sammen utfyller hverandre og gir et godt utgangspunkt for utforsking av forskjellige forretningsmodeller og praktiske løsninger; dermed bør området Sørlege Nordsjø II åpnes samtidig med de to foreslåtte områdene.

4. Fremtidig åpning av områder

NORWEAs vurdering er at det som en del av den endelige forskriften til havenergilova bør utarbeides et konkret program for videre åpning av områder, og at det gjøres en vurdering av vektningen av momenter som skal regnes med når fremtidige områder vurderes. Etter vårt syn henger et slikt arbeid sammen med en utvikling av en bredere definisjon av de næringspolitiske rammene for havbasert vindkraft i Norge. Det vil sannsynligvis være naturlig å se fremtidig åpning av områder i sammenheng med en langsiktig plan for utvikling av havbasert vindkraft i Norge.

Samtidig virker rangeringen av områdene i stor grad å være basert på tilgjengelig nettkapasitet på land, og mulighet for å nyttiggjøre seg denne. NORWEA mener det er viktig å påpeke at vi ikke vet hvordan avtakersiden ser ut i det relevante tidsperspektivet. Dermed er det etter NORWEAs syn flere avveininger som må gjøres rundt et system for fremtidig åpning av områder, ref. omtale i høringsbrevet pkt. 4.6.

Ref. høringsbrevets pkt. 4.6. leser vi Departementet dithen at det også for fremtiden vil være den strategiske konsekvensutredningen som skal ligge til grunn for åpning av områder. Ref. pkt. 1 i dette høringssvaret mener vi det i forlengelsen av prosessen med åpning av de første områdene bør gjøres en revidering av den strategiske konsekvensutredningen, eventuelt en klargjøring av hvilke andre momenter som skal legges til grunn for fremtidig åpning. I den strategiske konsekvensutredningen ble momenter som at områder var egnet for både flytende og bunnfast teknologi vektlagt; den teknologiske utviklingen tilsier at det for fremtiden i større grad være ressurspotensialet for havvind som sådan som teller for valg av område. Videre er det kjent at det gjøres sonderinger av potensialet for bruk av marinbasert fornybar kraftproduksjon i andre maritime næringer. Samlet sett taler dette for at en overordnet sondering av egnetheten for havbasert vindkraft i Norge bør revideres for i takt med at forutsetningene endrer seg.

NORWEA mener spesielt at det er viktig å stadfeste som prinsipp også for forvaltningen av marine fornybarressurser at det er igjennom konsesjonsprosessen det faktiske potensialet for kraftproduksjon avdekkes, og at avveininger mellom sektorinteresser håndteres gjennom konsesjonsprosessen. I en slik kontekst vil kunnskapsgrunnlaget i den strategiske konsekvensutredningen være verdifullt for å stadfeste hvordan og i hvilken grad spesifikke problemstillinger skal belyses i forbindelse med utviklingen av prosjekter i de forskjellige områdene.

NORWEA mener at den strategiske konsekvensutredningens rolle i grunnlaget for fremtidig åpning av områder bør defineres klarere, samtidig som det defineres andre parametere som kan eller skal lede til en ny runde med åpning av områder. Direkte tilknytning til utenlandske markeder eller internasjonale nettilknytningspunkt bør være faste punkter i slike avveininger. Like fullt bør havbasert vindkrafts rolle som premissleverandør for nye maritime energikjeder være sentralt; det bør være et mål at utviklingen av regelverket for havbasert vindkraft ikke bidrar til å forsinke en fornybar omstilling i andre havbaserte næringer.

5. Om utvidelse av lovens virkeområde

NORWEA deler departementets vurdering av at det ikke skiller prinsipielt mellom anlegg utenfor og innenfor grunnlinjen hva gjelder virkninger for miljø og samfunn. Derimot er det ikke klart at hverken de positive eller negative konsekvensene er likeartede for såkalte *near-shore* prosjekter og prosjekter langt til havs. Vi stiller dermed spørsmål ved Departementets vurdering av at det faktisk at kystnære prosjekt vil ha større visuell virkning og effekt på kystnært naturmangfold taler for å tilsidesette kommunenes forvaltningsrett i sjøområdene etter plan- og bygningsloven § 1-2.

NORWEA er enig i at interessen om å sikre helhetlig og planmessig forvaltning av havområdene bør veie tungt i beslutningen om hvordan man definerer lovens virkeområde. Samtidig mener vi i utgangspunktet at det at konsekvensene av kystnære prosjekter i større grad påvirker miljø og samfunn på kysten kan tale for å stadfeste kommunal forvaltningsrett i hvert fall for de mest kystnære prosjektene.

I tillegg kan det være tekniske aspekter ved *near-shore* havbasert vindkraft som taler for at disse vil kunne etableres med andre forutsetninger enn anlegg som plasseres langt fra kysten. For eksempel kan man se for seg at etablering av kraftverk til forsyning av lokalt forbruk kan bli attraktivt på mellomlang sikt dersom teknologiutviklingen fortsetter i samme spor som i dag. Dermed vil etableringen av *near-shore* kraftverk kunne motiveres av andre hensyn enn dem det er naturlig å vektlegge i en overordnet konsekvensutredningsprosess for havområdene.

NORWEA mener at forskjellene i virkningene for kraftverk nære land og kraftverk langt fra land i utgangspunktet taler for at man stadfester kommunenes forvaltningsrett etter plan- og bygningslovens § 1-2, og dermed ikke utvider prinsippet om arealåpning før konsesjon. Dersom lovens prinsipp om arealåpning skal utvides til også å gjelde helt inn til kysten vil dette måtte få konsekvenser for systemet for fremtidig åpning av områder.

6. Spesielle arealhensyn

NORWEA deler Departementets vurdering av at det bør være de miljømessige og samfunnmessige konsekvensene sammenliknet med vindkraftanlegg i kommersiell skala som bør være førende for om anlegg skal kunne behandles etter unntaksbestemmelsen i lovens § 2-2 og dermed behandles i henhold til foreslått § 12 i forskriften.

Det er positivt at demonstrasjonsprosjekter kan gis en forenklet behandling. Imidlertid er det viktig at man gjør en helhetsvurdering for å sikre at demonstrasjonsanlegg ikke kommer i konflikt med prosjekter i kommersiell skala. NORWEA vurderer det slik at behovet for demonstrasjonsprosjekter for vindkraft er begrenset; ettersom havbasert vindkraft stort sett dreier seg om «proven technology» vil utfordringen være å demonstrere skalafordeler i anlegg i en størrelse som uten videre vil havne utenfor unntaksbestemmelsen etter de kriteriene Departementet foreslår. Derimot ber vi departementet se på om det på bakgrunn av innspillene i denne høringsrunden er grunnlag for

å utvide definisjonene som er gitt i Prop. 1. S (2017-2018) «strategi for flytande vindkraft», pkt. 16.3.2.

Der fremkommer det at «*ein må gå ut frå at opning av areal ikkje er praktisk for anlegg som er meint til forsyning av petroleumsinstallasjonar*» og vidare at «*mindre anlegg som er forsyningsanlegg til petroleumsinstallasjonar kan gjevast unntak frå opning av areal*».

NORWEA er opptatt av at det i tilfeller der det er åpenbart at havenergilovas innretning om åpning av områder før konsesjonsbehandling vil kunne være til hinder for annen næringsutvikling basert på energiforsyning fra havbasert vindkraft, bør legges til rette for unntak fra reglen om åpning av areal.

NORWEA har ingen øvrige kommentarer til innretningen av forskriftens § 12.

Om forskrift til lov om fornybar energiproduksjon til havs

7. Konsesjonsprosessen

Det bør etter NORWEAs syn være et avgjørende hensyn i utformingen av et konsesjonssystem for havbasert vindkraft at en bred gruppe selskaper får mulighet til å utvikle prosjekter og utvikle forretningsmodeller for havbasert vindkraft. Samtidig må statens rolle som grunneier til havs ivaretas, og man må ha et system der man sikrer seg mot at ubrukte konsesjoner til havbasert vindkraft binder areal i norske farvann.

I forbindelse med åpning av områdene og fastsettelse av konsesjonssystemet mener vi det er viktig at Departementet er oppmerksomme på at det regulatoriske systemet må fungere uavhengig av den markedsmessige situasjonen og de kommersielle betingelsene forøvrig. Konsesjonssystemet må utformes med henblikk på at utbyggingsincentiver i enkelttilfeller kan knyttes til tildeling av konsesjon, for eksempel gjennom en strukturert prosess for arealtildeling. Både med tanke på dette, og med henblikk kostnadsutviklingen i havbasert vindkraft og utviklingen i det Europeiske kraftmarkedet er vi bekymret over at det fremstår uklart på hvilken bakgrunn Departementet eventuelt skal kunne sortere mellom aktører, og hvordan man skal prioritere mellom meldinger.

Dersom Departementet vurderer det slik at behovet er tilstede for å introdusere en form for kompetansekrav i håndteringen av meldinger har vi fått innspill på at tilsvarende kriterier som benyttes i rammeverket for petroleumsvirksomhet kan gjøres relevante for meldingsbehandlingen for vindprosjekter. Det bør være et mål for en utbygging av havbasert vindkraft i Norge at man bidrar til teknologi- og kompetanseutvikling i norsk industri og målet bør være å jobbe aktivt for å skape størst mulig ringvirkning i Norge, innenfor rammene av EØS-regelverket. Sorteringen av meldinger må skje på grunnlag av objektive, ikke-diskriminerende og kjente vilkår basert på søkerens tekniske kompetanse og kapasitet til å gjennomføre det programmet som fastsettes; petroleumsforskriften §10 annet ledd, og energilovforskriften §2-2 kan være relevante så langt de relaterer til konsesjonsprosessen.

En effektiv konsesjonsprosess kan i seg selv bygge opp under omstilling og industrialisering i maritim næring kan i seg selv være et bidrag til at Norge kommer raskere videre på veien mot industriutvikling i havrommet enn landene rundt oss.

En nærmere beskrivelse av NORWEAs alternative forslag til konsesjonsgang finnes i vedlegg 1. NORWEA mener at motiverende hensyn for utformingen av konsesjonsgangen og det øvrige regelverket bør være:

- 1) Å ivareta statens rolle som grunneier til havs og sikre mot at konsesjoner blir liggende ubrukt uten særlig grunn, samt gi Departementet mulighet til å sikre nødvendig fremdrift i konsesjonsgitte prosjekter.
- 2) Systemet må være satt opp for å virke over tid, og settes opp som et system for regulering av kraftforsyning og ikke av forsknings- og utviklingsvirksomhet. Dette innebærer også at man må søke å utvikle et regelverk som harmonerer med tilsvarende regelverk i utlandet.
- 3) Legge til rette for aktørmangfold blant prosjektutviklere, prosjekteiere og leverandører.
- 4) Sikre nødvendig fleksibilitet i planprosesser til at man kan nyttiggjøre seg muligheter som følger av nasjonale og internasjonale endringer utenfor prosjektets eller myndighetenes direkte kontroll.

NORWEA støtter intensjonen med å gi Departementet kontroll med utviklingstakten i enkeltsaker, og støtter forslaget om å gi Departementet stor frihet til å justere KU-program i tid og utforming. Imidlertid mener vi forslaget til konsesjonsgang slik den foreligger kan være problematisk fordi en tidsfrist mellom konsesjonsvedtak til kraftsetting av anlegget uten mulighet for tilpasning på prosjektbasis i praksis kan føre til en ineffektiv utnyttelse av ressursen, samtidig som en manglende fleksibilitet i utviklingsløpet fra konsesjon kan føre til uhensiktsmessige hindringer for en modulær utbygging av store prosjekter som vil gi nødvendig forutsigbarhet for leverandører. Dette må balanseres mot hensynet til at konsesjonssystemet skal sikre mot at areal blokkeres av ubrukte konsesjoner. Vi mener uansett at en ordning uten mulighet til å fastsette utbyggingsprogram på prosjektnivå ikke gir tilstrekkelig rom for å utforske forretningsmodeller for best mulig fordeling av risiko og utnyttelse av kapasiteter i utviklere, eiere og utbyggere i et vindkraftprosjekt. Dersom konsesjon skal kunne gjelde som pantsettelsesobjekt i finansieringen av kommersielle prosjekter vil også det, slik vi ser det, tale for at konsesjonssystemet bør gir større rom for tilpasning av tidsfrister på prosjektbasis. Konsesjonssystemet bør bygge på erkjennelsen av at det kan være en vesensforskjell på et ikke-konsesjonsgitt og et konsesjonsgitt kraftanlegg.

Et økt rom for fastsettelse av prosjektbaserte utbyggingsplaner etter konsesjon bør dermed virke sammen med en økt kontroll med prosjektutviklingen fra Departementets side. NORWEA mener at man ivaretar hensynet til aktivitetsplikt for vedtatte konsesjoner, samtidig som man får et system som gir bedre muligheter for å utforske optimale forretningsmodeller for utbygging og drift dersom konsesjon betinges av at Departementet og konsesjonshaver kan enes om en utbyggingsplan (PUD) i forlengelsen av konsesjonsvedtaket.

Konsesjonssystemet må gi rom for å utforske et bredt spekter av forretningsmodeller og tekniske løsninger for tilknytning til en eller flere betalingsvillige avtakere av kraften. I et fremtidig scenario der store eksportvolumer av kraft kan realiseres med utgangspunkt i lønnsom havbasert vindkraft i norske farvann vil det være gunstig å legge til rette for modulær utvikling av store anlegg for å effektivt utnytte kapasitet i tilknytningen mot europeiske kraftnett.

NORWEA stiller seg positive til å gi Departementet styring med utviklingstakten i enkeltprosjekter gjennom konsesjonssystemet. NORWEA mener at det bør utarbeides et system for individuell utforming av planer for utbygging og drift på prosjektnivå, og at dette kan kombineres med hensynet til å ivareta statens rolle som grunneier til havs.

NORWEAs forslag til alternativ konsesjonsgang er beskrevet nærmere i vedlegg I.

Andre tema

Sikkerhet og pantsettelse

Departementet har bedt om innspill på spørsmålet om pant i konsesjoner, innretninger og kabler, ref. høringsbrevets pkt. 9. Vi ser frem til en videre dialog med Departementet om temaet, men løfter her det vi ser som de mest sentrale problemstillingene i tematikken.

En forutsetning for en kommersielt levedyktig havvindindustri er at kommersielle långivere på sikt er villige til å stille kapital til utbygging og utvikling. Dette beror igjen på at långiverne kan få god nok sikkerhet for eksponeringen sin.

Det virker usikkert om dagens lovgivning gir tilstrekkelige muligheter her, særlig ettersom det tilsynelatende ikke kan avtales gyldig sikkerhet i konsesjoner og faste produksjonsinnretninger for havbasert vindkraft. Den tilgjengelige sikkerheten fremstår derfor mer begrenset enn ved både finansiering av landbasert vindkraft - hvor vindturbiner omfattes av alminnelige eiendomsrett over grunnen - og tradisjonell offshorevirksomhet - der petroleumsloven åpner for pantsettelse av utvinningstillatelser og tilknyttede faste installasjoner gjennom Petroleumsregisteret.

Det finnes tilsynelatende muligheter i eksisterende rammeverk for pantsettelse av flytende turbiner gjennom registrering i Norsk ordinært skipsregister av permanent flytende innretninger som brukes i næringsvirksomhet. Forskriften krever imidlertid at Sjøfartsdirektoratet samtykker til innføring av slike innretninger i registeret. NORWEA tar ikke stilling til hvilken innretning som gir det mest praktiske resultatet, men mener uavhengig av hvilken praktisk løsning som velges at det bør gis en generell åpning for at både flytende og bunnfaste vindturbiner kan registreres og beheftes med pant. Regulering av særskilte spørsmål knyttet til registrering og beheftelse av slike innretninger bør også vurderes utredet. Også i dette aspektet bør det telles med at havbasert vindkraft har en klar internasjonal dimensjon, og myndighetene bør i behandlingen av disse spørsmålene være bevisste på faren for å lage et «Norway-only» marked, ref. andre punkt i vår liste over forutsetninger for konsesjonssystemet.

NORWEA mener myndighetene bør vurdere åpning for pantsettelse av konsesjoner for produksjon av havbasert vindkraft samt tilknyttede rettigheter (inkludert eiendoms- og bruksretten til faste produksjonsinnretninger og –materiell). Et slikt rammeverk kan for eksempel utformes etter modell av petroleumsloven. Konsesjoner for produksjon av havbasert vindkraft fremstår i det hele som nært tematisk beslektet med utvinningstillatelser for petroleum, da det i begge tilfeller dreier seg om en rettighet til å utnytte naturressurser tilhørende staten.

Næringspolitiske rammer

NORWEA mener det bør utvikles en form for plan som kan virke styrende for det næringspolitiske grunnlaget for havbasert vindkraft. Vi er kjent med at det har kommet flere innspill på utbyggingsmål for havbasert vindkraft i norsk farvann (ref. <https://zero.no/wp-content/uploads/2018/11/Havvind-notat-ABB-ZERO-2018.pdf>), og imøteser en videre dialog med Departementet om en bredere næringspolitisk tilnærming til havbasert vindkraft enn det som er dekket i denne høringen.

NORWEA er opptatt av at myndighetene bør ta en koordinerende rolle når det gjelder mulige avtagere for kraft produsert på Norsk sokkel. En effektiv utnyttelse av ressursene vil gi store muligheter for elektrifisering av havbaserte næringer, kan gi grobunn for nye næringer og kan på sikt gi tilgang på eksportmarkeder for kraft fra vindkraft på norsk sokkel. Samtidig ser vi det som viktig at den næringspolitiske tilnærmingen til havbasert vindkraft tar utgangspunkt i at dette er en næring som kan og bør skape aktivitet over hele landet.

NORWEA mener det er viktig at norske myndigheter ser havbasert vindkraft i Norge i sammenheng med øvrig utbygging i Nordsjøen, elektrifiseringsinitiativ og de konkrete målsettingene som er satt i andre Nordsjø-land. NORWEA har vært tydelige på at havbasert vindkraft har en klar internasjonal dimensjon, og at norske myndigheter aktivt må følge opp muligheter for regionale og internasjonale samarbeid rundt nett og utbygging, samt intensjonen i Innst. 322 S (2017-2018). Herunder ligger en forventning om at norske myndigheter deltar aktivt i arbeidet i *The North Seas Countries' Offshore Grid Initiative* og bruker mulighetene som gis i *Political Declaration on energy cooperation between the North Seas Countries* – der Norge er med.

Vi takker igjen for anledningen til å komme med våre synspunkter og ser frem til ytterligere dialog med Departementet om havbasert fornybar utvikling.

Øyvind Isachsen
Administrerende direktør

Daniel Willoch
Policyrådgiver

Vedlegg 1 - Beskrivelse av forslag til endret forløp i konsesjonsprosess etter havenergilova

- 1) Innsending av melding som inneholder forslag til KU
- 2) Forslag til KU sendes på høring
- 3) KU-program fastsettes av departementet, og departementet justerer planområde (prosjektområde) etter skjønn. Departementet har ingen tidsfrist på å godkjenne forslag/fastsette KU-program.

To års tidsfrist på innsending av konsesjonssøknad etter §7 første ledd. Planområdet er nå låst til utvikler/tiltakshaver. KU vedlegges konsesjonssøknad.

Departementet kan overstyre meldinger – «det går derfor frem av forskriften at departementet kan fastsette utredningsprogrammet» (KU), og at Departementet gjør en helhetsvurdering før de godkjenner et KU-program. Konsesjonssøknad skal bl.a. inneholde informasjon om søkers «virksomhet» ink. «eierforhold og finansielle kapasitet», ref. kompetanseforskrift

- 4) Konsesjon innvilges/avslås
- 5) Ny §9

Departementet eller den departementet bestemmer og tiltakshaver skal innen 6 (12) måneder etter at konsesjon er innvilget enes om en fremdriftsplan frem til idriftsettelse av hele anlegget inkludert eksportkabler og tilknytninger til ilandsføringssted for kraften, inkludert frister for utarbeidelse av detaljplan inkludert MTA, plan for gjennomføringen av feltundersøkelser, oppstart av utbyggingen med mer. (Det gis en rammetillatelse etter ny §9).

En utbyggingsplan (PUD) kan inneholde kvalifiserte tidsfrister i tilfeller der fremdriften i prosjektet bygger på utvikling utenfor tiltakshavers eller departementets kontroll. Dersom departementet og tiltakshaver ikke kan enes om fremdriftsplan innen fristen, vil departementet på egenhånd fastsette en fremdriftsplan som inneholder tidsfrister for igangsetting og gjennomføring av tiltak.

Ny §10 eller nytt siste ledd i §9 beskriver prosessen dersom og fremdriftsplan fastsettes av departementet alene:

- *Konsesjonshaver skal [innen rimelig tid] melde fra til Departementet om man ønsker å gå videre med utviklingen av konsesjonen iht. fastsatt fremdriftsplan; alternativt si fra seg konsesjonen.*
- *Dersom tiltakshaver frasier seg konsesjonen kan man ikke senere påberope seg eierskap til konsesjonen eller til noen del av denne. Dersom tiltakshaver frasier seg konsesjon har man ikke rett på tilbakebetaling av avgifter eller dekning av utviklingskostnader.*